

Taide- ja kulttuurialan yhteiskunnallinen merkitys on tunnistettu.
Yli 130 000 henkilöä työllistävän ja valtavasti kasvumahdollisuuksia omaavan alan toimintaedellytyksistä huolehtimisella on suuri merkitys koko maan elinvoimalle, uudistumiskyvylle sekä toiveikkuudelle.

TAKUn hallitusohjelmataavoitteet

2027–2031

1

Taide- ja kulttuurialaan panostaminen takaa koko maan uudistumisen.

2

Reilut rakenteet mahdollistavat kestävä ja inhimillisen työelämän.

3

Suomi tarvitsee taide- ja kulttuurialan korkeakoulutettuja osaajia.

Taide- ja kulttuurialan ammattijärjestö TAKU ry kutsuu mukaan visioonsa Suomesta

- joka ymmärtää taiteen ja kulttuurin arvon sekä laajan merkityksen yhteiskunnassa.
- joka tunnistaa taide-, kulttuuri- ja tapahtuma-alan elinkeinoalana.
- jossa työntekijöiden oikeudet ovat kunnossa työnteon muodosta riippumatta.
- joka on korkeakoulutusta arvostava sivistysvaltio.
- jonka perustana ovat yhteenkuuluvuus ja osallisuus.

TAKU

1

Taide- ja kulttuurialaan panostaminen takaa koko maan uudistumisen.

- **Julkisen rahoituksen ennakoitavuus ja kasvu** pitkällä aikajänteellä takaavat taide- ja kulttuurialan kasvun sekä kehittämisen mahdollisuudet.
- Luovien alojen yrittäjyyttä sekä yrittäjyyden eri vaiheita tukevia **rahoitus- ja tukimuotoja on kehitettävä**.
- **Kulttuurin yksityistä kuluttamista** on tuettava esim. nostamalla verovapaan virike-edun arvo 1 000 euroon.

Taide- ja kulttuurialan perusrahoitus nojaa valtion kulttuuribudjettiin. Alan elinvoima ja kehittäminen, saavutettavuus ja monimuotoisuus edellyttävät **rahoituksen ennakoitavuutta ja pitkäjänteisyyttä**. Kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanoon on varattava riittävät resurssit.

Kulttuuribudjetti on nostettava pitkällä aikajänteellä vähintään prosenttiin valtion kokonaisbudjetista ja **rahoituksen alueellinen kattavuus** on varmistettava.

Taide- ja kulttuuri-ala työllistää jopa

130 600

henkilöä

TAKU 2024/2025

Kulttuuriala työllistää noin

2,9%

koko maan työllisistä

Tilastokeskus 2025

Tapahtuma-alalla työskentelee lähes

200 000

henkilöä

Tapahtumateollisuus

Luovien alojen osuus BKT:sta

3,2%

Tilastokeskus 2025

Yrittäjien määrä taide-, kulttuuri- ja tapahtuma-alalla

25%

muilla aloilla **13 %**.

Tilastokeskus 2024

Luovien alojen **liikevaihto** noin

14 mrd€

joka syntyy yli **130 000** pienyrityksen ja yksinyrittäjän verkostoissa.

VTT 2023

Virike-edun arvo on jäänyt kauas nykyisestä kustannustasosta. On ajankohtaista tukea **kulttuurin yksityistä kuluttamista** nostamalla virike-edun arvo tuhanteen euroon.

Kulttuuriala on otettava aidosti huomioon **osana elinkeinopolitiikkaa** kasvavana toimialana ja kannattavana kehityskohteena. Kulttuurialan **kasvupotentiaali** on tunnistettu, nyt kaivataan **investointeja** sen vauhdittamiseen.

Tarvitaan alan erityispiireet huomioivia **rahoitusinstrumentteja**. Esimerkiksi Business Finlandin nykyisen TKI-mallin omarahoitusosuudet sekä organisaatioiden kokovaatimukset ovat kulttuuri- ja luovan alan yrityksille usein liian suuria. Tukea tulisi saada myös liiketoiminnan todellisiin vaiheisiin.

Nykyinen TKI-politiikka on vahvasti teknologia-painotteista, ja innovaatiot nähdään usein kapeasti teknistaloudellisina. Luovien ja taidealojen potentiaali **sosiaalisten ja kulttuuristen innovaatioiden kehittäjänä** on pystyttävä huomioimaan paremmin.

Kulttuuri tuottaa lisäksi yhteiskunnalle arvoa, joka ei perustu vain taloudelliseen hyötyyn, vaan edistää myös **hyvinvointia ja yhteiskunnan sosiaalista kestävyyttä**.

2

Reilut rakenteet mahdollistavat kestävän ja inhimillisen työelämän.

- Työelämän rakenteiden tulee mahdollistaa **sosiaalinen ja taloudellinen toimeliaisuus**.
- **Työttömyysturvan kannustinloukut on poistettava.** Eri työnteon muotojen yhdisteleminen ei saa tarkoittaa väliinpuotoamista sosiaali- ja työttömyysturvassa.
- **Työhyvinvointi** on nähtävä osana talous- ja työllisyyspolitiikkaa.

Alustatalous, keikkatyöt ja itsensätyöllistäminen yleistyvät. Sosiaali- ja työttömyysturvan on kyettävä **suojaamaan palkka-, yrittäjä- ja esimerkiksi apurahatuloa yhdistävää henkilöä joustavasti** ilman väliinpuotoamista.

Kulttuurialan erityispiirteet on huomioitava TE-palveluissa. Oman ammattitaidon ylläpitäminen ei saa estää työttömyysetuuden saamista. TE-palveluille on luotava selkeä ohjeistus moni-työläisten ja itsensätyöllistäjien tilanteesta.

Joustavuus on keskeinen tekijä, jolla suomalaisesta työmarkkinasta voidaan tehdä dynaamisempi ja työllisyysastetta nostaa. Kun lyhyt- tai osa-aikaisen työn vastaanottaminen on taloudellisesti aina kannattavaa ja byrokraattisesti vaivatonta, kynnys työllistyä madaltuu. **Työttömyysturvan suojaosa on otettava takaisin käyttöön ja nostettava se 400 euroon.**

20 %

TAKUn jäsenistä
monityöläisiä

TAKU 2024/2025

41 %

kärsii **työn jatkuvuuden epävarmuudesta**

TAKU 2024/2025

29 %

kärsii **työn vaatimusten ja resurssien epätasapainosta**

TAKU 2024/2025

27 %

kärsii **liiallisesta työkuormasta**

TAKU 2024/2025

52 %

pitää **työuupumusta** suurena tai melko suurena riskinä

Akava 2026

>4,7 mrde€/v

Mielenterveyshäiriöiden (sairauspoissaolot, työkyvyttömyys) työmarkkinoihin kohdistuvat kustannukset Suomessa

OECD

Hyvinvoivat asiantuntijat ovat uudistuvan ja kestävän yhteiskunnan edellytys. **Työsuojelulaki on saatettava ajan tasalle** työhön liittyvän henkisen hyvinvoinnin ja psykososiaalisen kuormituksen suhteen. Kulttuurialalla psykososiaalinen kuormitus on erityisen suurta johtuen pätkittäisistä työsuhteista, epäsäännöllisistä työajoista sekä epäselvistä rajoista työn ja vapaa-ajan välillä.

Työhyvinvoinnin parantamisella saadaan vähennettyä mielenterveyssyistä johtuvia poissaoloja. Näin syntyy hyvinvoinnin lisäksi myös merkittäviä säästöjä.

3

Suomi tarvitsee taide- ja kulttuurialan korkeakoulutettuja osaajia.

- Sivistyksen puolustamisen, kriittisen ajattelun ja menestyksen perusta on **korkea-koulutuksessa**.
- Korkeakouluopiskelijoille on taattava **opiskelurauha**: toimeentulo ja hyvinvointi on varmistettava.
- **Jatkuvalle oppimiselle** on luotava mahdollisuuksia myös työelämässä.

Taide- ja kulttuurialan korkeakoulutetuilla asiantuntijoilla ja humanismilla on korvaamaton rooli nykymaailmassa, jossa korostuvat teknologinen murros, kriisit sekä tarve luovalle ajattelulle ja inhimilliselle ymmärrykselle.

Taide- ja kulttuurialan koulutusohjelmien **perusrahoitus on turvattava** valtion tasolla sekä korkeakoulujen sisäisessä rahanjaossa. Laatu on nostettava ohjauskriteeriksi ja **määrällisten tulostittareiden painoarvoa on kevennettävä**.

24 %

opiskelijoista ilmoitti pelänneensä ruoan loppuvan rahanpuutteen vuoksi.

KOTT 2024

18 %

opiskelijoista ilmoitti joutuneensa tinkimään lääkkeiden ostosta rahanpuutteen vuoksi.

KOTT 2024

19 %

opiskelijoista ilmoitti toimeentulonsa olleen erittäin niukka ja epävarma.

KOTT 2024

Opiskelijoiden mahdollisuutta keskittyä opintoihin on parannettava ilman lainapakkoa **korottamalla opintorahaa ja sitomalla se indeksiin**. Poistetaan edellytys nostaa opintolaina ennen toimeentulotuen saamista.

Opiskelijoiden **tulevaisuususkoa** on vahvistettava ja uupumista ehkäistävä. Erityistä huomiota on kiinnitettävä **työelämävalmiuksien** vahvistamiseen.

Jatkuvan oppimisen mahdollisuudesta on huolehdittava myös työelämässä, jotta taide- ja kulttuuriala säilyttää elinvoimaisuutensa muuttuvassa maailmassa. Työntekijöiden oikeutta osaamisensa kehittämiseen ja kouluttautumiseen työajalla on vahvistettava. Lisäksi tarvitaan aikuiskoulutustuen korvaava järjestelmä sekä enemmän mahdollisuuksia opiskella työttömänä ollessa.

69 %

opintolainaa nostaneista ilmoitti tarvinneensa sitä arkielämän välttämättömiin menoihin.

KOTT 2024

TAKU

Taide- ja kulttuurialan ammattijärjestö TAKU ry

Ratavartijankatu 2 A, 00520 Helsinki

taku@taku.fi | www.taku.fi

Mikä TAKU? Taide- ja kulttuurialan ammattijärjestö TAKU ry edustaa taide-, kulttuuri- ja tapahtuma-alan korkeakoulutettuja asiantuntijoita, jotka työskentelevät hallinto-, suunnittelu-, tuotanto-, opetus-, tutkimus- ja kehitystehtävissä tai ovat luovan alan ammattilaisia.

TAKU on osa Akavaa ja Akavan Erityisaloja, ja sen jäsenmäärä on noin 3 500.